

Nr 6.

Ankom till Riksdagens kansli den 23 februari 1911 kl. 3 e. m.

Betänkande i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående befrielse för ägare af svenska statens obligationer från utgörande af inkomst- och förmögenhetsskatt för dessa obligationer.

I en inom Andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 45, af herr *Olsson* i *Kullenbergstorp* har föreslagits, »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida ägare af svenska statens obligationer kunde befrias från utgörande af såväl förmögenhetsskatt för dessa obligationer som inkomstskatt för inkomsten af desamma, äfvensom att Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill detta öfvervägande kan gifva anledning.»

Till stöd härför har motionären anfört:

»Uti den till innevarande års riksdag aflåtna statsverkspropositionen upptagas lånemedlen till 44,077,400 kronor. Då därifrån afdrages kapitalafbetalning af statsskulden med 5,820,000 kronor, skulle ökningen af statsskulden för år 1912 utgöra 38,257,400 kronor. Att största delen, om ej hela beloppet upplånas i utlandet kan väl, under nuvarande förhållanden, tagas för gifvet. Att statslånen upptagas endast för produktiva ändamål har alltid framhållits, då betänkligheter uttalats rörande den forcerade skuldsättningen i utlandet, hvarför det ej skulle vara någon fara med att fortsätta å den inslagna vägen. En iakttagare kan dock ej undgå det faktum, att vi vid 1909 års riksdag fingo en *liten* känning af hvad det betyder att vara mer eller mindre beroende af utländska fordringsägare; det är då förlätligt, om man frågar sig: »Hvad begära dessa våra fordringsägare härnäst?»

Det har också framhållits att staten ej kunde låna inom landet, emedan vi sakna inhemskt kapital eller ej hafva mera än näringarna själfva behöfva. Det förefaller något underligt, att, sedan staten upplånat så mycket i utlandet, som skett, och dessa penningar i sin tur till minst $\frac{3}{4}$ -delar utgifvits till svenska arbetare och för betalning af svenska arbetsprodukter, ej dessa penningar skulle finnas kvar inom landet, eller äro vi möjligen redan komna ekonomiskt i den ställning, att vi måste alltjämt upptaga utländska lån för att klarera vår betalningsbalans gentemot utlandet? Är det senare händelsen, är det tämligen klart, att fara är å färde, ty ett framtidsperspektiv, som ej utesluter faran af utländsk finanskontroll öfver oss, vill väl hvarje svensk medborgare göra allt för att undgå.

Då det är tydligt att staten under en lång tid framåt är nödsakad upptaga lån till synnerligt stora belopp, borde, enligt min mening, något göras för att söka placera större delar af lånen inom landet. Hvilken fördel och trygghet detta skulle medföra, behöfver jag ej särskildt framhålla. Något verkligt effektivt har ej åtgjorts i saken, endast en och annan gång har talats något i ämnet. Åtskilliga hinder hafva också funnits, som mer eller mindre stått i vägen. Ett af dessa hinder har nu bortfallit sedan skatten till staten helt skilts från sitt sammanhang med kommunal- och andra skatter. Numera är ej omöjligt för staten att i skattehänseende förfara annorledes beträffande inkomst af statens obligationer än som gäller för annan inkomst, utan att detta berör andra skatter. Det synes mig böra tagas i allvarligt öfvervägande och om möjligt genomföras, att för ägande af svenska statens obligationer ägde befrielse rum för utgifvande af förmögenhetsskatt samt att ej heller inkomstskatt påfördes inkomsten af dessa obligationer, eller, med andra ord, att fullständig skattefrihet till staten gällde för svenska statens obligationer såväl för kapital som ränta. Principiellt kan väl knappast något erinras emot om staten gör sina egna obligationer fria från skatt; återstår att någorlunda beräkna huru stort belopp en eventuell skattefrihet kan uppgå till. Antager man, att 100 miljoner kronor i statsobligationer placeras inom landet, utgör årliga räntan å 4 % 4 miljoner kronor. Förmögenhets- och inkomstskatten för detta belopp torde i genomsnitt kunna beräknas till $2\frac{1}{2}$ % eller cirka 100,000 kronor. Detta vore således den skenbara skatteförlust, som staten gjorde å obligationer för 100 miljoner kronor, vid placering inom landet, men det behöfver knappast påpekas, att

ett räntebärande papper, hvilket afkomst vore skattefritt, stege i kurs, emot om skatt skulle utgöras för detsamma. En kursstegring af 2 1/2 % utjämnade hela förlusten. En invändning, som göres, är skillnaden i räntefoten i vårt land mot i utlandet. Denna synes dock ej vara så stor, helst då man ser att svenska statslånen i senare tid upptagits med högre ränta än förut och med större kapitalrabatt. I alla fall, kunde ej så mycket placeras inom landet, blefve ju den skenbara förlusten i skatt också mindre. Om också i början något förlorades i skatt, vore dock bättre taga detta, blott man kunde stå något mera på egna ben, då det gäller vår ekonomiska utveckling. Man har talat så mycket om att lära vårt folk sparsamhet, det synes mig vara ett steg i riktning mot denna sparsamhet, om man gjorde något för att minska vår utländska skuldsättning.

Om skattefrihet för statens obligationer infördes, synes mer än antagligt, att folk med ett mindre kapital, som ej ville spekulera, nedlade sina besparingar i dessa obligationer. En hel del institutioner, bland dem t. ex. sparbanker, hvilka numera i vissa fall skola erlægga skatt för sina fonder, komme tvifvelsutan att placera en del af fonderna i statsobligationer, hvilket vore ur många synpunkter synnerligen önskvärdt. Började sparbankerna en sådan placering, letade obligationerna snart sig fram till insättarna i sparbankerna, så att det inginge i allmänhetens vanor att nedlägga något af besparingarna i statspapper.

Utan att vilja påstå att äfven andra medel kunna vara lämpliga, för att söka placera en större del af vår statsskuld inom landet, tror jag dock att det af mig föreslagna är synnerligen effektivt. Då frågan är af stor betydelse, vågar jag antaga, att majoriteten inom Riksdagen önskar att densamma tages i grundligt öfvervägande, då måhända äfven flera åtgärder kunna vidtagas för att nå det af mig åsyftade målet. Gifvetvis kan en motionär ej utreda alla med frågan sammanhängande saker, hvilket endast kan ske af Kungl. Maj:t.»

Utskottet finner väl motionens syfte, att stärka vår ekonomiska själfständighet i förhållande till utlandet, synnerligen beaktansvärdt, men kan däremot icke förorda, hvad motionären föreslagit såsom ett af medlen att nå detta ändamål.

Till grundsatserna för vår skattelagstiftning hör, att hvarje verklig kapitaltillgång skall beskattas, äfvensom att med den eko-

*Utskottets
yttrande.*

nomiska styrka, som har kapitalet till källa, anses förenad en relativt större skatteförmåga. Ett tillmötesgående af motionärens förslag skulle bryta med dessa principer och för visst kapital skapa en privilegierad undantagsställning, som komme att i många fall leda till ojämn och orättvis beskattning, ägnad att hos öfriga skattedragande väcka berättigadt missnöje.

Utskottet får fördenskull hemställa,

att förevarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 februari 1911.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.